

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 5 september 2018 i mål nr B 15852-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (Åklagare)

Extra åklagare Ove Lundgren
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm

Klagande och motpart (Tilltalad)

RICKARD Paul Samuelsson, 19780620-1492
Roslagsvägen 16
187 69 Täby

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Peter Nilsson
Brottmålsadvokaterna Alpha Omega KB
Kungsholmsgatan 19
112 27 Stockholm

SAKEN

Brott mot aktiebolagslagen

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten
  - a. frikänner Rickard Samuelsson från ansvar för brott mot aktiebolagslagen, och
  - b. befriar honom dels från skyldigheten att återbetala försvararens kostnad i tingsrätten, dels från skyldigheten att betala avgift till brottsofferfonden.
2. Peter Nilsson får ersättning av staten med 31 916 kr. Av beloppet avser 24 570 kr arbete, 643 kr tidsspillan, 320 kr utlägg och 6 383 kr mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.
3. Rickard Samuelsson får ersättning av staten för rättegångskostnad i hovrätten med 120 000 kr.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Rickard Samuelsson har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar för brott mot aktiebolagslagen och befria honom från skyldigheten att återbetala rättegångskostnaderna vid tingsrätten. Han har vidare yrkat ersättning med 120 000 kr avseende kostnad för bevisning i hovrätten.

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska bestämma påföljden till fängelse.

Parterna har motsatt sig varandras ändringsyrkanden.

UTREDNINGEN

Hovrätten har tagit del av samma bevisning som tingsrätten. Därutöver har på åklagarens begäran förhör hållits med Jantana Sommart och Tobias Edström samt på Rickard Samuelssons begäran med Erik Nerep och Andreas Sarker. Åklagaren och Rickard Samuelsson har även åberopat viss ny skriftlig bevisning.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Den rättsliga regleringen

I aktiebolagslagen finns regler om hur värdeöverföringar från ett aktiebolag får ske. Med värdeöverföring avses enligt 17 kap. 1 § bl.a. vinstutdelning (första stycket 1) och annan affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och som inte har rent affärsmässig karaktär för bolaget (första stycket 4). Av 17 kap. 2 § följer att vinstutdelning enligt första stycket 1 endast får ske enligt bestämmelserna i 17 och 18 kap. Om samtliga aktieägare är överens är det dock tillåtet att besluta om värdeöverföringar med åsidosättande av de formföreskrifter som annars gäller för värdeöverföringsbeslut. Ett sådant av aktieägarna samfällt fattat beslut om att föra över medel från bolaget till aktieägarna har i doktrin kallats formlös utdelning. Vid all värdeöverföring gäller dock enligt 17 kap. 3 § ett skydd för bolagets bundna egna kapital och en regel om försiktighet.

En värdeöverföring enligt 17 kap. 1 § första stycket 1 som sker i strid med bestämmelserna i 17 eller 18 kap. ska, om mottagaren insåg eller borde ha insett att

värdeöverföringen stod i strid med aktiebolagslagen, enligt 17 kap. 6 § återbäras. Detsamma gäller en värdeöverföring enligt 17 kap. 1 § första stycket 4 som sker i strid med 17 kap. Rättsföljden vid olaglig värdeöverföring är alltså ogiltighet (se prop. 2004/05:85 s. 391).

Av 21 kap. 1 § och 30 kap. 1 § aktiebolagslagen följer att ett aktiebolag inte får lämna penninglån till bl.a. den som äger aktier i bolaget samt att ett åsidosättande av låneförbudet är straffbelagt.

Frågan i målet

Som tingsrätten har redogjort för är åklagaren och Rickard Samuelsson överens om de omständigheter som redovisas på sidorna 2 och 3 i domen. De är dock oense om vilken rättsföljd detta får och om Rickard Samuelssons avsikter med sitt agerande. Genom utredningen och Rickard Samuelssons berättelse är det klarlagt att aktiebolagslagens formföreskrifter beträffande vinstutdelning inte har efterföljts och att det inte heller har förelegat något samtycke från minoritetsaktieägaren. Värdeöverföringen kan således varken betraktas som en laglig vinstutdelning eller laglig värdeöverföring enligt 17 kap. 1 § första stycket 1 eller 4. Rickard Samuelsson har gjort gällande att överföringen ska betraktas som en olaglig värdeöverföring som träffas av civilrättsliga, men inte straffrättsliga, sanktioner i aktiebolagslagen. Frågan som hovrättens ska ta ställning till är om åklagaren har bevisat att värdeöverföringen utgjorde ett förbjudet lån.

Hovrättens bedömning

Rickard Samuelsson har uppgett att han trodde att det hade hållits en extra bolagsstämma vid vilken beslut om vinstutdelning fattats och att han utgick från att utdelning till minoritetsaktieägaren Tobias Edström hade bokats upp i bokföringen. Det finns dock ett flertal omständigheter som talar för att Rickard Samuelsson kände till att reglerna i 18 kap. aktiebolagslagen inte följts. Överföringen skedde på Rickard Samuelssons initiativ redan dagen efter att han per mail hade efterfrågat den. I egenskap av såväl majoritetsaktieägare som styrelseordförande bör han då ha känt till att det t.ex. varken hade hållits bolagsstämma eller upprättats ett styrelseyttrande beträffande vinstutdelning innan han mottog pengarna på sitt konto. Rickard

Samuelssons har förklarat att han trodde att Jantana Sommart tillsammans med Rutger Nordström skulle ta hand om formalian i efterhand och att han vid något senare tillfälle fick en bunt med papper för påskrift. Jantana Sommart har dock berättat att hennes arbetsuppgift begränsade sig till att verkställa ledningens beslut och att hon förutsatte att ledningen tog hand om formalian. Dessutom har Rutger Nordström uppgett att han våren 2016 varken diskuterade någon utdelning med Jantana Sommart eller Rickard Samuelsson. Att Rickard Samuelsson inte ens själv trodde att han vid tidpunkten för överföringen hade den andra aktieägarens samtycke har framgått av hans egen och Tobias Edströms berättelser. Sammantaget ger dessa omständigheter ett starkt stöd för att Rickard Samuelsson var medveten om att värdeöverföringen skedde i strid med reglerna i aktiebolagslagen.

Vidare har det framkommit av mailkonversation mellan Rickard Samuelsson och Jantana Sommart att det, på grund av överföringen, förelåg en risk för att betalningar skulle behöva skjutas upp och checkräkningskrediten höjas. Något stöd för att det faktiskt uppstod en likviditetsbrist i bolaget har dock inte lagts fram. Rickard Samuelsson har också framhållit att bolaget var mycket välmående och att det förutom utdelningsbara medel även fanns en kapitalförsäkring om drygt 30 miljoner kr. Hovrätten anser trots dessa uppgifter att det är anmärkningsvärt att Rickard Samuelsson begärde en utdelning utan att dessförinnan försäkra sig om att bolagets kortfristiga betalningsförmåga inte försämrades och att försiktighetsregeln följdes.

Vad gäller Rickard Samuelssons avsikt med överföringen så ger det mail han skickade till Jantana Sommart stöd åt hans uppgift att det var en utdelning han eftersträvade. Även den omständigheten att det fanns utdelningsbara medel, något Rickard Samuelsson har uppgett att han kände till, ger stöd åt påståendet. Jantana Sommart har förklarat att hon tolkade mailet ordagrant, dvs. att Rickard Samuelsson begärde en ”extra utdelning”, men att hon trots det bokförde det som en skuld eftersom det saknades handlingar som verifierade att det fanns ett bolagsstämmobeslut om utdelning. Hon har uppgett att hon inte minns om hon informerade Rickard Samuelsson om detta eller om hon överhuvudtaget diskuterade överföringen med honom vid något senare tillfälle. Det kan därför enligt hovrättens bedömning inte läggas Rickard Samuelsson till last att händelsen bokfördes som en fordran på honom.

Hovrätten anser att det vid en sammanvägd bedömning av de omständigheter som talar för respektive mot åklagarens påstående inte är visat att värdeöverföringen objektivt sett utgjorde ett lån. Det är visserligen anmärkningsvärt att en värdeöverföring gjordes såväl i strid med reglerna i 18 kap. aktiebolagslagen som utan minoritetsaktieägarens samtycke och dessutom med viss risk för att bolagets likviditet åtminstone kortvarigt skulle försämrast. Å andra sidan efterfrågade Rickard Samuelsson uttryckligen en utdelning av medel som han, såvitt framgick, i och för sig hade kunnat få som extra vinstutdelning också om de aktuella reglerna i aktiebolagslagen hade följts. Det fanns utdelningsbara medel i bolaget och någon likviditetsbrist uppkom inte. Något skäl för Rickard Samuelsson att istället för utdelning låna pengar från bolaget har inte heller framkommit. Det som har framgått är att Rickard Samuelsson genom sitt agerande har åsidosatt det regelverk som gäller för vinstutdelningar respektive andra, formlösa, värdeöverföringar. Ett sådant agerande står i strid med reglerna i aktiebolagslagen och är att anse som en olaglig värdeöverföring. Det medför dock inte ett straffrättsligt ansvar. Tingsrättens dom ska därför ändras på så sätt att Rickard Samuelsson frikänns från ansvar för brott mot aktiebolagslagen. Som en följd av detta ska han även befrias från skyldigheten att återbetala försvararens kostnad i tingsrätten samt avgift till brottsofferfonden.

Ersättning för rättegångskostnad

Rickard Samuelsson har begärt ersättning för kostnaden för Erik Nereps rättsutlåtande. Eftersom Rickard Samuelsson frikänns från ansvar för brott mot aktiebolagslagen och kostnaden har varit skäligen motiverad för att tillvarata hans rätt ska denna kostnad ersättas av staten (se 31 kap. 2 § rättegångsbalken).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2020-04-07

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulrika Carlehäll, hovrättsrådet Agneta Munther (skiljaktig) och tf. hovrättsassessorn Mushka Pistol, referent, samt nämndemännen Bertil Fredriksson och Teresia Ekekihl.

Skiljaktig mening, se nästa sida.

Skiljaktig mening

Hovrättsrådet Agneta Munther är skiljaktig enligt följande.

Lika med majoriteten kan jag konstatera att det är ostridigt att aktiebolagslagens formföreskrifter beträffande vinstutdelning inte har följts och att samtycke från minoritetsaktieägaren saknas. Utgångspunkten är därför att utbetalningen till Rickard Samuelsson inte objektivt sett kan utgöra en laglig vinstutdelning eller en laglig värdeöverföring. Frågan blir om åklagaren visat att utbetalningen är ett förbjudet lån.

När det först gäller de regler om värdeöverföring som aktualiseras i målet hänvisar jag till den redovisning som tingsrätten och majoriteten har gjort. Reglerna om förbjudet lån finns i 21 kap. 1 § aktiebolagslagen (ABL). Av bestämmelsen framgår att ett aktiebolag inte får lämna lån till närstående. Brott mot bestämmelsen som begåtts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet straffsanktioneras i kapitel 30. Ansvarig för överträdelse av låneförbudet är den som beslutar om, verkställer eller beordrar annan att göra utbetalningen. Rickard Samuelsson har sådan ställning att han omfattas av låneförbudet. Vid bedömningen om det varit fråga om ett lån eller en värdeöverföring av annat slag är det affärshändelse som sådan som ska bedömas oavsett hur den har betecknats eller benämnts. Det är klarlagt att utbetalningen bokföringsmässigt hanterats som ett lån och inte som en vinstutdelning. Eftersom endast bolagsstämman har behörighet att fatta beslut om vinstutdelning är en penningöverföring att betrakta som ett lån intill dess att det finns ett stämmobeslut som innebär att utbetalningen i stället ska ses som vinstutdelning. Detta gäller alltså oavsett hur utbetalningen har bokförts eller på annat sätt behandlats internt. Det är klarlagt att något sådant stämmobeslut inte har fattats. Inte heller finns det något samtycke från minoritetsdelägaren som skulle kunna läka den bristen. Det har alltså varken varit fråga om en förskotts- eller efterutdelning. På samma sätt som tingsrätten anser jag därför att överföringen till Rickard Samuelsson objektivt sett inte kan vara en vinstutdelning.

Vid bedömningen om Rickard Samuelsson agerat uppsåtligen eller av grov oaktsamhet hänvisar jag till de omständigheter som tingsrätten redogjort för på s. 6 – 7 i sin dom med följande tillägg. Jantana Sommart har berättat att bolagets ägare alltid själva skött frågor om vinstutdelning och att detta var första gången hon fått instruktion om att

göra ”en extra utdelning”. Detta förhållande tillsammans med att utbetalningen skulle göras dagen därpå talar emot Rickard Samuelssons uppgifter om att han utgått ifrån att Jantana Sommart samrått med revisorn eller att ett bolagsstämmoprotokoll hade upprättats och undertecknats av honom själv inför utbetalningen. Därtill anser jag inte heller att Rickard Samuelsson agerat som om det varit fråga om en aktieutdelning. Trots att Jantana Sommart inte tidigare hanterat utdelning till ägarna fick hon inget underlag eller vidare information av Rickard Samuelsson om hur hon skulle utföra uppdraget. Inte heller har Rickard Samuelsson varit i kontakt med bolagets revisor i frågan eller lämnat instruktion om att vinstutdelningen även skulle tillföras minoritetsdelägaren. Utbetalningen i fråga kom inte heller att hanteras vid de tre bolagsstämmor som hållits efter det att överföringen skett. Rickard Samuelsson, som har mångårig erfarenhet av företagandet och tidigare aktieutdelningar, måste enligt min mening i vart fall ha varit likgiltig till att det fanns en risk att han inte haft rätt att tillgodogöra sig utdelning på sätt som han påstått. Det förhållande att han själv benämnt överföringen som ”en extra utdelning” får enligt min mening ingen självständig betydelse när omständigheterna kring utbetalningen och den efterföljande hanteringen är på sätt som angetts ovan. Sammantaget delar jag alltså tingsrättens bedömning att Rickard Samuelsson gjort sig skyldig till ett uppsåtligt brott mot låneförbudet.

Jag gör inte heller någon annan bedömning än den som tingsrätten har gjort i påföljdsfrågan. Tingsrättens dom ska därför fastställas i dess helhet.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2018-09-05
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 15852-17

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

RICKARD Paul Samuelsson, 19780620-1492
Roslagsvägen 16
187 69 Täby

Offentlig försvarare:

Advokat Peter Nilsson
Stahre Persson Advokatbyrå AB
Sankt Eriksgatan 60
112 34 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Jerker Asplund
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Box 820
101 36 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Brott mot aktiebolagslagen, 21 kap 1 § och 30 kap 1 § 1 st 4 p aktiebolagslagen (2005:551)
2016-03-01 -- 2016-03-31

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 90 å 500 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Advokat Peter Nilsson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 40 096 kr. Av beloppet avser 29 898 kr arbete, 2 179 kr tidspillan och 8 019 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Rickard Samuelsson till staten återbetala 16 038 kr.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307	Scheelegatan 7	08-561 652 70	08-561 650 03	måndag - fredag
104 20 Stockholm		E-post: stockholms.tingsratt.avdelning3@dom.se		08:00-16:00
		www.stockholmstingsratt.se		

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat enligt bilaga 1.

Rickard Samuelsson har förnekat brott.

DOMSKÄL**Skuldfrågan**

Följande är ostridigt. Läkarleasing Sverige Aktiebolag (nedan Bolaget) är ett bemanningsföretag för läkare och sjuksköterskor. Det startades av Rickard Samuelsson år 2005. Rickard Samuelsson är styrelseledamot i och huvudägare till Bolaget; i mars 2016 ägde han 95 procent av aktierna. En annan person, nedan kallad NN, ägde resterande fem procent. Bolaget omsatte under åren 2014-2016 cirka 500 000 000 kr per år och hade 283 anställda år 2016. I mars 2016 var Jantana Peng ekonomichef i Bolaget och Rutger Nordström var revisor. Rickard Samuelssons lön och förmåner från Bolaget uppgick till 490 000 kr per år.

Vid ingången av år 2016 hade Rickard Samuelsson en fordran på Bolaget om 2 944 150 kr.

I mars 2016 var Rickard Samuelsson på väg att genomföra ett fastighetsköp. Den 17 mars 2016 skickade han ett mejl till Jantana Peng. I detta skrev han bl.a. följande.

Jag kommer tyvärr behöva ta ut 4 Mkr från LL imorgon då lånet inte gick att öka från 11.3 Mkr och det ska finnas 5.1 Mkr på mitt konto i morgon. Utöver inlåningen på 2,9 Mkr behöver jag göra en extra utdelning på ca 1,1 Mkr. Förfallolistan tyder på att det ska komma in

pengar i morgon, men vi måste nog tyvärr skjuta upp alla inlagda betalningar.

Jantana Peng svarade samma dag att banken hade uppgett sig vara beredd att ”släppa filen” trots att det inte fanns täckning för det. Dagen därpå gjordes en överföring om 4 mkr från Bolaget till Rickard Samuelssons privata konto. Efter detta hade Bolaget en bokförd fordran om 1 055 850 (4 000 000 – 2 944 150) kr på Rickard Samuelsson. Samma dag – den 18 mars 2016 – använde Rickard Samuelsson pengarna för att förvärva en fastighet.

Den 30 december 2016 hölls en extra bolagsstämma i Bolaget. Därvid delades cirka 3 mkr ut. Rickard Samuelssons andel – 2 850 000 kr – betalades ut i dess helhet. På balansdagen kvarstod en fordran om 1 173 577 kr inklusive ränta på Rickard Samuelsson.

Rickard Samuelsson återbetalade lånet till fullo den 9 januari 2017.

Rickard Samuelsson har uppgett följande. Han är ekonom med inriktning mot redovisning i botten, men har inte en fullständig examen. Han har på ett ungefär koll på Bolagets utgifter. När han skulle köpa fastigheten behövde han pengar, eftersom han hade räknat fel på hur mycket han måste betala in för att få ett lån på 10 mkr. Han behövde därför göra den här aktieutdelningen. Han kände inte till reglerna kring detta, utan vände sig till sin ekonomiansvarige. Hans avsikt var aldrig att låna pengar av Bolaget. Han kände till att det inte är tillåtet att låna pengar av sitt eget bolag. Det hela fick inte till följd att checkkrediten måste överskridas och inte heller att några leverantörsfakturer stoppades. Bolaget har hela tiden gått mycket bra. Det fanns vid tillfället utdelningsbara medel i Bolaget som översteg 1 055 850 kr. Han har fått utdelningar från Bolaget tidigare, men det har inte varit hans ansvar hur dessa gick till. Han trodde att en stämma hade hållits, där det hade beslutats om utdelning. Han utgick från att Jantana Peng pratade med Rutger Nordström om

detta. Det är möjligt att det i ett polisförhör står att han sagt att han hade stämt av det här med en extra utdelning med Roger Nordström och att det var denne som hade bestämt och gett instruktioner om en extra utdelning. Det han menade var dock att han hade gjort detta via Jantana Peng. Det har inte funnits någon anledning för honom att låna pengar från Bolaget i stället för att få dem som utdelning.

Hans Norman har uppgett följande. Han är civilekonom med inriktning på redovisning och arbetade tidigare som auktoriserad redovisare. Han är numera ekorevisor på Ekobrottsmyndigheten. Han står fast vid den uppfattning som redovisas i hans promemoria. Utbetalningen kan inte vara lön, eftersom den inte har kostnadsförts på det sättet och källskatt samt sociala avgifter inte har betalats. Rickard Samuelsson har inte heller redovisat det som en inkomst i sin deklaration. Det kan inte vara fråga om en återbetalning av lån, eftersom Rickard Samuelssons fordran på Bolaget inte uppgick till ett så stort belopp. Om det hade varit ett villkorat aktieägartillskott hade det bokats mot eget kapital och det skulle också ha tagits upp i årsredovisningen. Det kan objektivt sett inte vara fråga om en aktieutdelning, eftersom formföreskrifterna för en sådan inte har uppfyllts. Det finns inget som tyder på att den utdelning som gjordes vid stämman den 30 december 2016 omfattar den här utbetalningen. Man kan också fråga sig hur lång tid efter en utdelning man kan hålla en stämma och fatta ett sådant beslut. Allt tyder på att det här är en separat utbetalning. Han har inte sett att det har gjorts någon motsvarande utbetalning till minoritetsägaren. Det kan inte heller vara fråga om en värdeöverföring eftersom det har bokförts som en fordran. Det finns i vart fall ingen dokumentation om att borgenärsskyddet har beaktats.

Rutger Nordström har uppgett följande. Han var Bolagets revisor från hösten 2007 till den 31 december 2015. När han hördes av polisen hade han ingen kännedom om den här utbetalningen till Rickard Samuelsson. Han har inte haft någon kontakt med Rickard Samuelsson eller någon annan angående en sådan utbetalning. Hösten 2015 frågade Rickard Samuelsson honom om han kunde göra ett uttag ur Bolaget för att

köpa en fastighet. Det gick dock inte, då Bolaget fria egna kapital inte räckte till. Han har inget minne av att Rickard Samuelsson ställde samma fråga i mars 2016. Om han hade fått frågan om en vinstutdelning hade han svarat att det finns ett formkrav för det. Våren 2016 hade Bolaget fritt eget kapital om drygt en miljon kr. Han vet inte om det hade kunnat delas ut. Man hade i så fall fått granska likviditeten i Bolaget och göra en bedömning.

Tingsrättens bedömning

Det är klarlagt att det gjordes en utbetalning om 4 mkr från Bolagets konto till Rickard Samuelssons privata konto den 18 mars 2016 och att Rickard Samuelsson vid den tidpunkten hade en fordran på Bolaget om 2 944 150 kr. Frågan i målet är om mellanskillnaden – 1 055 849 kr – är att se som ett penninglån eller som en aktieutdelning. Rickard Samuelsson har själv inte gjort gällande att det var fråga om en lön, en återbetalning av lån eller en återbetalning av ett villkorat aktieägar-tillskott. Av de skäl som Hans Norman har angett kan det inte heller ha varit fråga om något av detta.

Regler om vinstutdelning återfinns i 18 kap. aktiebolagslagen (nedan ABL). Bestämmelserna där innebär i korthet att det är bolagsstämman som beslutar om utdelning och att styrelsen, eller förslagsställaren, ska upprätta ett förslag till beslut enligt bestämmelserna i 3-6 §§. En utdelning som beslutas på en extra bolagsstämma ska uppfylla de formkrav som anges i 5-6 §§. Det måste bland annat finnas ett motiverat yttrande från styrelsen över den föreslagna utdelningen och en redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka inträffat efter det att årsredovisningen lämnades. Bolagets revisor ska underteckna ett yttrande över styrelsens redogörelse med ett uttalande om huruvida bolagsstämman bör besluta i enlighet med förslaget. Utdelningar som beslutas på extra bolagsstämma ska också anmälas för registrering hos Bolagsverket.

Det är klarlagt att reglerna i 18 kap. ABL inte har iakttagits med avseende på den aktuella utbetalningen. Det har inte hållits någon bolagsstämma där det har fattats beslut om utdelning. Den utdelning som beslutades på bolagsstämman den 30 december 2016 betalades ut i sin helhet till Rickard Samuelsson, vilket innebär att den utdelningen – alldeles bortsett från att det framstår som osannolikt med tanke på att de då gått mer än nio månader – inte kan ha innefattat utbetalningen i mars. Redan dessa omständigheter innebär att utbetalningen objektivt sett inte kan utgöra en aktieutdelning.

Det nu sagda innebär att utbetalningen med avseende på den överskjutande delen är att se som ett penninglån. Eftersom Rickard Samuelsson är aktieägare och styrelseledamot i Bolaget är ett sådant lån inte tillåtet.

Tingsrätten övergår härfter till att bedöma om Rickard Samuelsson har agerat uppsåtliga eller av grov oaktsamhet. Om omständigheterna är sådana att han inte ens har varit grovt oaktsam ska åtalet ogillas.

Rickard Samuelsson har uppgett att han trodde att det hade hållits en bolagsstämma där det hade beslutats om utdelning. Han anger i mejlet till Jantana Peng att han ”behöver göra en extra utdelning”. Formuleringen ger vid handen att han vid den tidpunkten inte hade uppfattningen att det redan hade fattats ett sådant beslut. Även i övrigt framstår invändningen som en efterhandskonstruktion. Rickard Samuelsson har drivit Bolaget i drygt tio år och måste ha haft god kännedom om att det inte är möjligt att hålla en stämma utan att kallelser har gått ut till aktieägarna. Han måste också ha vetat att han inte hade fått någon sådan kallelse. Rutger Nordströms uppgifter visar att han inte hade någon kännedom om utbetalningen, vilket talar emot Rickard Samuelssons uppgift om att han hade haft kontakt med denne via Jantana Peng. Det finns över huvud taget ingenting som tyder på att frågan om utbetalning till Rickard Samuelsson hade aktualiserats innan Rickard Samuelsson skickade sitt mejl till Jantana Peng den 17 mars 2016, med krav på utbetalning

senast dagen därpå. Rickard Samuelsson måste, särskilt med hänsyn till sin bakgrund som ekonom och den omständigheten att han fått aktieutdelningar från Bolaget vid flera tillfällen, ha känt till att det finns regler för hur en aktieutdelning får göras. Att han kände till att det finns ett förbud för styrelseledamöter och aktieägare att låna pengar av bolaget har han själv bekräftat. Det finns inte heller något som tyder på att Rickard Samuelsson vid något tillfälle i tiden efter utbetalningen tagit upp frågan om en extra utdelning.

Sammantaget anser tingsrätten att Rickard Samuelsson har varit i vart fall likgiltig till det förhållandet att utbetalningen skulle komma att utgöra ett förbjudet penninglån. Han ska därför dömas för uppsåtligt brott mot aktiebolagslagen.

Påföljd

Rickard Samuelsson förekommer inte i utdrag av belastningsregistret på något sätt som påverkar bedömningen i detta mål.

För brott mot aktiebolagslagen är stadgat böter eller fängelse i högst ett år.

Det rör sig om ett förhållandevis stort belopp som Rickard Samuelsson har lånat av Bolaget. Det måste dock i sammanhanget beaktas att Bolaget fria egna kapital översteg lånebeloppet och att det vid utgången av 2016 fanns utrymme för en utdelning till aktieägarna som väsentligt översteg det lånade beloppet. Det har inte framkommit att det otillåtna lånet faktiskt orsakade någon skada för borgenärer. Det är inte fråga om ett systematiskt agerande från Rickard Samuelssons sida, utan om ett enda tillfälle. Rickard Samuelsson har återbetalat lånet i dess helhet.

Sammantaget anser tingsrätten att gärningen har ett straffvärde som motsvarar ett kortare fängelsestraff.

Åklagaren har gjort gällande att uppsåtliga brott mot aktiebolagslagen är brott av sådan art att det krävs särskilda skäl för att välja en annan påföljd än fängelse.

Förarbetena innehåller inga vägledande uttalanden rörande betydelsen av brottets art som skäl för fängelse.

Högsta domstolen hade i rättsfallet NJA 1986 s. 56 uppe till prövning ett fall där den tilltalade vid fyra olika tillfällen uppsåtligen överträtt låneförbudet. I det fallet översteg lånebeloppen bolagets eget kapital kraftigt och bolaget kom också att försättas i konkurs. Högsta domstolen bestämde påföljden till fängelse i en månad, med hänvisning till allmänpreventiva skäl. Rättsfallet kommenteras i Studier rörande påföljdspraxis med mera (Borgeke, Månsson, 6:e u. s. 1411 f.). Där sägs att eftersom fallet ligger i tiden före 1989 års påföljdsreform, genom vilken allmänpreventionen som ett beslutsskäl på domstolsnivån utmönstrades, är det knappast vägledande i frågan om det finns skäl att särbehandla brottstypen med hänsyn till dess art. Där uttalas också att det med hänsyn till vad som sägs i NJA 2014 s. 559 finns anledning att iaktta försiktighet med att särbehandla brottstypen med hänsyn till dess art. I det sist nämnda rättsfallet har Högsta domstolen uttalat bland annat följande (p. 31). Den praxis som rådde före reformen år 1989 och som kom att gälla även därefter byggde på tanken att det beträffande vissa brottstyper finns ett behov av att ta hänsyn till intresset av allmän laglydnad. I linje med vad som vid reformens tillkomst uttalades om betydelsen av allmänpreventionen finns det emellertid anledning att iaktta stor försiktighet med att utan uttryckligt stöd i lagförarbetena bygga vidare på den grunden. Generellt måste det också antas att utrymmet för att genom rättsutveckling i praxis särbehandla ytterligare brottstyper med hänvisning till dess art är begränsat.

Frågan huruvida brott mot aktiebolagslagen är ett artbrott var också uppe till bedömning i RH 2012:50. Den tilltalade hade vid två olika tillfällen av bolagets medel lämnat penninglån till sig själv om drygt en miljon kr vid varje tillfälle, vilket

motsvarade nästan hälften av bolagets omsättning och lånen hade inte återbetalats. Hovrätten fann, med hänvisning till NJA 1986 s. 56, att det var fråga om ett artbrott.

Den överrättspraxis som finns på området går således tillbaka till NJA 1986 s. 56. Med hänsyn till det som har anförts ovan anser tingsrätten att det inte finns tillräckligt stöd för att göra bedömningen att brott mot aktiebolagslagen generellt – och i vart fall inte i detta fall – är att se som ett artbrott.

Det nu sagda innebär att Rickard Samuelsson ska dömas till villkorlig dom i kombination med böter. Även om det inte är fråga om ett artbrott är omständigheterna är sådana att bötesstraffet måste sättas relativt högt. Tingsrätten finner att antalet dagsböter ska bestämmas till 90. Rickard Samuelssons ekonomi är sådan att varje dagsbot ska bestämmas till 500 kr.

Övrigt

Eftersom Rickard Samuelsson döms för brott som har fängelse i straffskalan ska han betala en avgift om 800 kr till Brottsofferfonden.

Den ersättning som den offentlige försvararen har yrkat är skälig. Rickard Samuelssons inkomstförhållanden är sådana att det finns förutsättningar för att låta honom återbetala hela kostnaden. Med hänsyn till det höga bötesstraffet kan återbetalningsskyldigheten dock begränsas till 16 038 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten senast den 26 september 2018. Det ska stå i överklagandet att det riktar sig till Svea hovrätt.

Karin Palmgren Goohde

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2018-09-05

B 15852-17

Avdelning 3

I avgörandet har rådmannen Karin Palmgren Goohde och tre nämndemän deltagit.
Rätten är enig.

EKOBROTTSMYNDIGHETEN

Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Kammaråklagare Jonas Svanfeldt

Stämningsansökan

2018-02-26

Sida 1(2)

Handling 65

Ärende EB-4295-17

Handläggare 914-A-AG

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

Avdelning 3
STOCKHOLMS TINGSRÄTT

Inkom: 2018-08-22

MÅLN: B 15852-17

INKOM: 2018-02-26

MÅLN: B 15852-17

AKTBIL: 12

Stockholms tingsrätt

B 15852-17

Förenklad delgivning

*Juriskred av öbl. vid huf
180822. / Per Samuelsson, tingsnotarie*

Stämningsansökan

Tilltalade**Rickard Paul Samuelsson** (19780620-1492)

Företräds av advokat Peter Nilsson.

Ansvarsyrkanden m.m.**BROTT MOT AKTIEBOLAGSLAGEN**

9000-K2196-17

Rickard Samuelsson har i egenskap av styrelseledamot/aktieägare uppsåtligt eller av grov oaktsamhet lämnat ett förbjudet penninglån av Läkarleasing Sverige Aktiebolags medel till sig själv på 1 055 849 kronor. Det hände någon gång mellan den 1 mars 2016 och den 31 mars 2016 i Stockholm, Sverige.

Lagrum: 21 kap 5 § och 30 kap 1 § 1 st 4 p aktiebolagslagen (2005:551)

H 16

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Rickard Samuelsson** som förnekar brott.
2. Förhör med vittnet **Hans Norman**, ekorevisor vid Ekobrottsmyndigheten, angående den ekonomiska granskning han gjort av Läkarleasings räkenskaper med avseende på låneförbudet till styrkande av gärningspåståendet.
3. Förhör med vittnet **Rutger Nordström**, tidigare revisor för Läkarleasing Sverige AB angående den revision han gjort och de kontakter han haft med bolaget till styrkande av gärningspåståendet.

Övrig bevisning

Revisionspromemoria (förundersökningsprotokoll s. 7 - 11) jämte bilagor åberopas till styrkande av gärningspåståendet. .

Handläggning

Den tilltalade har vid ett personligt möte den 20 december 2017 av polis delgetts information om att förenklad delgivning kan komma att användas i tingsrätten. Tingsrättens stämning kan således delges förenklat förutsatt att handlingarna i målet expedieras senast den 28 februari 2018 (se RB 33 kap 6 § 2 st).

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se